

CRNA GORA
UPRAVA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

**IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI UPRAVE
ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2023.GODINU**

Podgorica, mart 2024.godine

SADRŽAJ:

REZIME	3
I UVOD	7
II REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA UPRAVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2023. GODINU	7
III PREGLED MJERA I AKTIVNOSTI PREDUZETIH ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA.....	9
III 1. Razvoj ljudskih resursa	9
III 2. Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracije zatvorenika	12
III 3. Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode	15
III 4. Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti.....	20
III 5. Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode	20
III 6. Izvještaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2022.godinu	22
III 7. Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2022. godinu.....	22
III 8. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma	22
broj: 05-41/22-7 povodom obilaska UIKS-a "A i F" paviljona, Odjeljenja za žene i Sektora	22
za zdravstvenu zaštitu u 2022.godini	22
III 9. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma	24
broj: 05-23/22-2 povodom obilaska UIKS-a u vezi ishrane pritvorenika i zatvorenika u.....	24
2022.godini	24
III 10. Izvještaj o realizaciji mjera za 2023.godinu iz Izvještaja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori u oktobru 2017.godine.....	25
IV IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA	25
V FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	26
VI OSTALE AKTIVNOSTI U OKVIRU DJELOKRUGA RADA UIKS-a ZA 2023.GODINU	28
VI 1. SMJEŠTAJNI KAPACITETI I POPUNJENOST KAPACITETA U 2022.GODINI.....	28
VI 2. BEZBJEDNOST.....	31
VI 3. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	33
VI 4. SARADNJA SA KANCELARIJOM ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA	34
VI 5. SARADNJA SA MEDIJIMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA	35
VI 6. KADROVSKI POSLOVI	37
VI 7. JAVNE NABAVKE	38
VII PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA	39

REZIME

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu UIKS) je pripremila Izvještaj o radu za 2023. godinu, u skladu sa članom 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članom 51 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023 i 113/2023).

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023 i 113/2023), a saglasno članu 49 iste Ministarstvo pravde vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata i drugih upravnih aktivnosti UIKS-a.

Poslove iz djelokruga rada Uprave na početku godine obavljalo je 486 izvršilaca i to: 483 na neodređeno vrijeme, i 3 izvršioca na određeno vrijeme u mandatu.

Na snazi je bio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija iz 2021.godine sa brojem sistematizovanih izvršilaca 661. Shodno važećem pravilniku, tokom 2023.godine, na osnovu zakonske procedure oglašavanja upražnjenih radnih mjesta, u radni odnos na neodređeno vrijeme u UIKS-a je primljeno 4 izvršioca.

Donijet je Zakon o izmjeni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Sl.list CG“ br.3/2023 od 10.01.2023. godine), a izmjene su se odnosile u dijelu službeničkih odnosa tačnije prestanka radnog odnosa na lični zahtjev službenika, a kojim je definisano pravo na sticanje uslova za penziju službenika UIKS-a pod povoljnijim uslovima od prethodne godine, sa mogućnošću ostvarivanja istog za period od 01.januara 2023. do 31.decembra 2025.godine.

Takođe, u cilju poboljšanja položaja službenika UIKS-a donijeta je Uredba o izmjeni Uredbe o uslovima za sticanje zvanja i nivoima zvanja službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija („Sl.list CG“ br.18/2023 od 15.02.2023. godine).

Tokom godine broj izvršilaca je varirao, radni odnos je prestao za 48 izvršioaca, od čega za 44 izvršilaca shodno zakonskoj odredbi za prestanak radnog odnosa radi ostvarivanja prava na penziju, da bi na kraju izvještajne godine broj izvršilaca iznosio 442. Ovaj broj izvršilaca nije dovoljan da bi se realizovali zadaci Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iz nadležnosti izvršenja krivičnih sankcija, te planirani PPCG EU, Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 23 pravosuđe i temeljna prava, Strategijom za izvršenje krivičnih sankcija (2023-2026), preporukama Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i NPM, kao i drugi poslovi koji su joj određeni u nadležnost.

U saradnji sa Ministarstvom pravde, UIKS je učestvovala u realizaciji aktivnosti na izradi Strategije za izvršenje krivičnih sankcija za period 2023-2026 i Akcionog plana za sprovođenje strategije izvršenja krivičnih sankcija 2023-2024., te realizovala Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima za 2023. godinu.

Vlada Crne Gore sredinom izvještajne godine usvojila je Strategiju izvršenja krivičnih sankcija 2023-2026 i Akcioni plan za sprovođenje Strategije izvršenja krivičnih sankcija 2023-2024. Cilj ovog strateškog dokumenta je nastavak rada započetog prethodnom strategijom, prije svega kroz dalje unapređenje intersektorske saradnje, jačanje efikasnosti ukupnog sistema, s dominantnim naglaskom na sljedećim oblastima: Unapređenje prevencije i zaštite od zlostavljanja i poštovanje ljudskih prava; Jačanje institucionalnih kapaciteta UIKS-a; Resocijalizacija pritvorenih i osuđenih lica;

Kod Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je u 2023. godini, u radu bilo 1.111 upravnih predmeta (1.049 po službenoj dužnosti kao i 62 po zahtjevu stranke). Broj riješenih predmeta u izvještajnom periodu je bio 1.010 sa 13 predmeta iz prethodne godine. U istom periodu izdato je 923 uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija.

U cilju poboljšanja uslova boravka lica lišenih slobode preduzete su sljedeće aktivnosti: izvršena je sanacija, rekonstrukcija i adaptacija većeg broja prostorija za smještaj lica lišenih slobode, u cilju proširenja smještajnih kapaciteta u Istražnom zatvoru Podgorica pristupilo se izgradnji novog objekta za potrebe Sektora za zdravstvenu zaštitu, površine od 360m². Izmještanjem Sektora za zdravstvenu zaštitu u prostorije novog objekta, postojeći smještajni kapaciteti Istražnog zatvora od 292 mjesta će biti povećani za 70 mjesta.

Takođe, stavljen je u rad i novi sistema telefonskih govornica koji će u većem obimu i na kvalitetniji način riješiti pitanje kontakta zatvorenika i pritvorenika sa porodicama.

Uz podršku EU-IPA projekta iz 2018. godine, te dijelom sredstvima iz Kapitalnog budžeta, otpočela je izgradnja četiri nova objekta, u kompleksu UIKS-a i to:

- Specijalna zdravstvena ustanova za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje narkomana i alkoholičara, kao i liječenje lica u UIKS-u, koja imaju akutno prihičko oboljenje, Multifunkcionalni objekat predviđen za vjerske, kulturne, sportske i rekreativne aktivnosti lica lišenih slobode; Objekat za zatvor otvorenog tipa, Objekat nove glavne prijavnice.

U okviru projekta „Izgradnja zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u Mojkovcu, dobijena su bespovratna sredstva od 100% za izradu tehničke dokumentacije u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (WBIF), u novčanom iznosu od 1.200.000 € TA grant. Članom 11 i 14 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu ("Službeni list CG", br. 152/22 i 106/23) propisano je da će se Država Crna Gora zadužiti kod Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB), za potrebe Ministarstva pravde za izgradnju kapitalnog objekta - Zatvor u Mojkovcu, u iznosu do 15.000.000,00 eura. U toku je revizija glavnog projekta izgradnja zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u opštini Mojkovac, kao i aktivnosti na izradi, reviziji odnosno implementaciji drugih povezanih projekata (trafostanica, hidrotehničke infrastrukture - vodovodne infrastrukture, pristupni put, itsl).

I ove godine stavljen je akcenat na obuke zatvorskog osoblja kao uslov za dalju reformu zatvorskog sistema i dostizanje standarda proklamovanih nacionalnim i međunarodnim dokumentima. Obuke su realizovane u organizaciji UIKS-a, a u okviru Programa stručnog usavršavanja 2022-2023 zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i u okviru Pravilnika o Programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika u UIKS-a, u saradnji sa Policijskom akademijom za obavljanje bezbjednosnih poslova, i u saradnji sa NVO Sektorom, međunarodnim organizacijama i drugim institucijama kao i u okviru projekta podržanog od strane Savjeta Evrope.

U pogledu unaprjeđenja zdravstvene zaštite lica lišenih slobode, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka osnovne i napredne medicinske opreme, zatim je u radni odnos na neodređeno vrijeme primljen ljekar opšte prakse, a osim angažovanja ljekara iz određenih specijalnosti na prošlogodišnjem nivou, u izvještajnoj godini su angažovana još 3 medicinska tehničara sa punim radnim vremenom, sve u cilju obezbjeđivanja potpunije i kvalitetnije zdravstvene zaštite ovim licima. Kao konsultanti u zatvorima u Spuzi i Bejelom polju bili su angažovani: specijaliste psihijatari, urolog, internista, radiolozi, fizijatar, ljekari opšte prakse.

U 2023.godini, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka djelova službene uniforme službenika obezbjeđenja, nabavka bezbjednosne opreme za službenike obezbjeđenja, nabavka opreme za održavanje video nadzora i zamjene postojećeg savremenim IP kamerama, kao i 5 vozila za službene namjene, za poslove kontrole lica i objekata i posebne namjene tzv.marica za potrebe sporvođenja lica lišenih slobode.

Značajna pažnja i ove godine posvećena je resocijalizacije i rehabilitaciji zatvorenika. U cilju proširenja kapaciteta za radno angažovanje zatvorenika, UIKS je u saradnji sa Njemačkom nevladinom organizacijom HELP, izvršio nabavku mašine za savijanje lima i CNC mašine za obradu drveta za izradu duboreza i organizovao obuke zatvorenika. Kroz saradnju sa Opštinom Danilovgrad, zatvorenici su izrađivali parkovski mobilijar za potrebe opštine. Kroz saradnju sa "Milikić Company" doo, zatvorenici su obučavani na poslovima proizvodnje, odnosno sklapanja nakita od bižuterije i preslikača za turističke suvenire. Sredstva i naknadu za rad zatvorenicima je obezbjeđivala "Milikić Company".

U dijelu sportskih aktivnosti održan je šahovski turnir u Zatvoru za duge kazne, a održan je i turnir u stonom tenisu. U dijelu kulturnih aktivnosti za zatvorenike u Zatvoru za duge kazne organizovan je koncert-omaž, posvećen crnogorskom preminulom estradnom umjetniku Zoranu Kaleziću, a vokalni solisti koncerta bili su istaknuti crnogorski pjevači.

Početak druge polovine 2023.godine, u UIKS-a koja je preoznata kao veliki potrošač električne energije u saradnji sa EP CG Solar Gradnja, započeta je realizacija projekta ugradnje solarnih panela u okviru kojeg je izvršena ugradnja panela na krovnim konstrukcijama površine od 2.950 m² sa instaliranom snagom od 560 kW. U toku su radovi na povezivanju fotonaponskih sistema na mreži, Realizacijom navedenog projekta doći će do povećanja energetske efikasnosti i smanjenja troškova na ime utrošene električne energije.

Povodom Sporazuma iz 2019.godine između Vlade Crne Gore i Stambene zadruge Sindikalne organizacije UIKS-a o podršci u rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Vlada Crne Gore je shodno navedenom sporazumu za 2023.godinu opredijelila iznos od 200.000 eura, za navedene namjene. Napominjemo, da je Sporazumom predviđeno da se novčana sredstva prenose isključivo za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija za kolektivnu stambenu izgradnju, dodjelu stambenih kredita i individualnu gradnju. U izvještajnoj godini opredijeljeni iznos doprinio je realizaciji sporazuma za petogodišnji period važenja u iznosu od 1.100.000,00 eura.

Izvršenje budžeta za 2023.godinu je iznosilo **13.099.971,33 €**, što procentualno iznosi **98,52%** tekućeg budžeta i **100,00 %** u odnosu na plan budžeta.

Plan javnih nabavki Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u 2023. godini iznosio je **2.186.084,42€** sa pdv-om. (procijenjena vrijednost bez pdv-a:**1.860.507,53€**, pdv:**325.576,89€**). Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je na osnovu Zakona o javnim nabavkama sprovela je 16 otvorenih postupaka, 32 postupaka jednostavne nabavke, kao i 7 postupka na osnovu okvirnog sposrazuma. Realizacija Plana javnih nabavki za 2023. godinu je iznosila **100%**.

Predstavnici Državne revizorske institucije su tokom godine vršili reviziju UIKS-a, o čemu je sačinjen Izvještaj DRI o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja UIKS-a za 2022.godinu br. 04-035/23-513/40 od 26. 06.2023.godine. Povodom preporuka sadržanih u Izvještaju-51 realizovano i djelimično realizovano je 25 preporuka, dok ostalih 26 preporuka koje uglavnom nijesu dospjele za realizaciju i one koje nijesu realizovane biće realizovane u narednoj godini.

I UVOD

Saglasno članu 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članu 51 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023 i 113/2023) , Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je pripremila Izvještaj o radu za 2023.godinu, koji sadrži prikaz realizacije poslova i zadataka iz djelokruga rada utvrđenih ovom uredbom, odnosno poslova koji se odnose na: izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija; vaspitne mjere upućivanje u ustanovu zavodskog tipa, kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

II REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA UPRAVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2023. GODINU

Programom rada Uprave za izvršenje krivičnih snakcija za 2023. godinu planirano je 10 tema u tematskom dijelu.

R.broj	Cilj	Sektor/Služba/Odsjek
1.	Razvoj ljudskih resursa	UIKS-Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika;Sektor za zdravstvenu zaštitu; Odsjek za tretman zatvorenika; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika
2.	Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracija zatvorenika	UIKS UIKS-Odsjek za tretman; UIKS-Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika; UIKS-Sektor za zdravstvenu zaštitu
3.	Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode	UIKS- Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove;Sektor za zdravstvenu zaštitu; Služba za finansijsko računovodstvene poslove i javne nabavke
4.	Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti	UIKS- Služba za Finansijske poslove i javne nabavke; Služba za IKT i javne nabavke

5.	Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode	UIKS-Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika; UIKS- Služba za finansijsko računovodstvene poslove i javne nabavke
6.	Izveštaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija za 2022. godinu	Odsjek za tretman ZDK; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika; Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove
7.	Donošenje internih pravila i procedura shodno Zakonu o upravljanju i unutašnjoj kontroli u javnom sektoru.	Odsjek za tretman; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika; Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a; Sektor za zdravstvenu zaštitu, Odsjek obezbjeđenja ZDK, ZKK, IZ-PG, ZBP
8.	Izveštaj o realizaciji mjera sadržanih u Izveštaju Nacionalnog preventivnog mehanizma Broj:05-41/22-7 o obilasku UIKS-a – A i F paviljona, odjeljenje za žene i Zdravstvene službe u 2022.godini	UIKS-Sektor za zdravstvenu zaštitu; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika; Sektor za finansijsko-računovodstvene poslove i javne nabavke
9.	Izveštaj o realizaciji mjera sadržanih u Izveštaju Nacionalnog preventivnog mehanizma Broj:05-23/22-2, o izvršenom obilasku UIKS-a, povodom ishrane pritvorenika i zatvorenika u 2022. godini	UIKS-Sektor za zdravstvenu zaštitu; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika;
10.	Izveštaj o realizaciji mjera za 2022.godinu iz Izveštaja Evropskog komiteta za sprječavanje torture, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori u oktobru 2017.godine.	UIKS-Odsjek za tretman; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a; Sektor za zdravstvenu zaštitu, Odsjek obezbjeđenja- ZDK, ZKK, IZ-PG, ZBP

III PREGLED MJERA I AKTIVNOSTI PREDUZETIH ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA

III 1. Razvoj ljudskih resursa

Poslove iz djelokruga rada Uprave na početku godine obavljalo je 486 izvršilaca i to: 483 na neodređeno vrijeme, i 3 izvršioca na određeno vrijeme u mandatu.

Na snazi je bio Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija iz 2021.godine sa brojem sistematizovanih izvršilaca 661. Shodno važećem pravilniku, tokom 2023.godine, na osnovu zakonske procedure oglašavanja upražnjenih radnih mjesta, u radni odnos na neodređeno vrijeme u UIKS-a je primljeno 4 izvršioca, od čega su 2 izvršioca u Odsjeku obezbjeđenja po proceduri oglašavanja iz 2022.godine, a 2 izvršioca iz tekuće godine.

Donijet je Zakon o izmjeni Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Sl.list CG" br.3/2023 od 10.01.2023. godine), a izmjene su se odnosile u dijelu službeničkih odnosa tačnije prestanka radnog odnosa na lični zahtjev službenika, a kojim je definisano pravo na sticanje uslova za penziju službenika UIKS-a pod povoljnijim uslovima od prethodne godine, sa mogućnošću ostvarivanja istog za period od 01.januara 2023. do 31.decembra 2025.godine.

Takođe, u cilju poboljšanja položaja službenika UIKS-a donijeta je Uredba o izmjeni Uredbe o uslovima za sticanje zvanja i nivoima zvanja službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija ("Sl.list CG" br.18/2023 od 15.02.2023. godine) u dijelu povećanja koeficijenata propisanih uredbom službenicima za 20%.

U kontekstu razvoja ljudskih resursa i ove godine stavljen je akcenat na obuke zatvorskog osoblja kao uslov za dalju reformu zatvorskog sistema i dostizanje standarda proklamovanih nacionalnim i međunarodnim dokumentima. U skladu sa ovim opredjeljenjem, Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a je podigao nivo aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi u ovoj kao i u prethodnoj godini Uprava za izvršenje krivičnih sankcija napravila značajan napredak u obučenosti i osposobljenosti zaposlenih u svim organizacionim jedinicama i službama.

Shodno Programu stručnog usavršavanja zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija za 2022. godinu i 2023. godinu, kao i u saradnji sa drugim državnim institucijama, nevladinim sektorom, međunarodnim organizacijama, realizovane su razne obuke, seminari i radionice za zaposlene u Upravi. Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika je pratio i analizirao aktuelne potrebe i u skladu sa mogućnostima organizacionih jedinica organizovao obuke na različite teme prilagođene trenutnim potrebama službenika.

U cilju ispunjavanja preporuka datih od Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika je u 2023. godini realizovao niz obuka u cilju ispunjavanja prethodno navedenih zadataka čemu je doprinio značajan napredak u podizanju kompetencija zatvorskog osoblja.

Dakle, nastavljeno je stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, sa posebnim akcentom na teme: „Međunarodni i domaći standardi u zaštiti od torture, zlostavljanja, nehumanog i ponižavajućeg postupanja u odnosu na lica lišena slobode. Takođe organizovane su obuke i na teme Evropska konvencija o ljudskim pravima član 3-studija slučaja” i “Ovlašćenja u obavljanju poslova obezbjeđenja i sredstva prinude, i procedure prilikom upotrebe sredstava prinude, Komunikacija, Prevencija suicida kod zatvorenika, Nasilje među zatvorenicima, Upotreba sile, Dinamička bezbjednost, kao i Radikalizam među zatvorenicima.

U 2023.godini, ukupno je održano 78 obuka za 273 službenika.

Obuke su realizovane u formi jednodnevnih ili višednevnih radionica, seminara, konferencija, praktičnih usavršavanja i situacione nastave.

U Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u okviru Sektora za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a održane su 43 obuke, kojima je prisustvovalo 179 zatvorskih službenika na teme:

- **“Ovlašćenja službenika obezbjeđenja i poznavanje naoružanja i opreme službenika obezbjeđenja”**
- **“Upoznavanje zakonske regulative za rad u UIKS-u”,**
- **“Primjena sredstava prinude”,**
- **“Poznavanje naoružanja, AP M 70 AB2, 7.62mm, pištolji M57 7,62mm i CZ 99mm”,**
- **“Nišanjenje, okidanje i stavovi za građenje sa vatrenim oružjem”,**
- **Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti”,**
- **“Etički kodeks službenika i namještenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija”,**
- **“Pravilnik o bližem načinu vršenja poslova obezbjeđenja i primjeni ovlašćenja u vršenju tih poslova u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija”,**
- **“Pravilnik o bližem načinu izvršavanja pritvora”,**
- **“Pravilnik o kućnom redu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija”,**
- **“Nišanjenje, okidanje i stavovi za gađanje sa vatrenim oružjem”,**
- **“Osnovi strojeve obuke-obraćanje, pozdravljanje i postrojavanje”,**
- **“Praktično izvođenje radnji pretresa lica, stvari i prostorija”, “Praktična obuka na osmatračkim mjestima”**
- **„Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama“, „Evropska zatvorska pravila“, „Ustav Crne Gore“, „Zakon o zaštitniku ljudskih prava Crne Gore“**
- **„Mobing“,**
- **Konstatacija smrti; Ljekarski pregled prilikom prijema u zatvor; Opis povreda prikom pregleda; Postupak kod iznenadne srčane slabosti“**
- **HCV je izlječiva bolest”, “Mikroeliminacija”, “Dosadašnje iskustvo u liječenju populacije zatvorenika”.**
- **„Hepatitis C“**

Pored navedenog, obuke i radionice za zatvorsko osoblje organizovane su u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama i drugim institucijama. Tako su u saradnji sa navedenim institucijama, organizacijama organizovano je 18 jednodnevnih, dvodnevnih, višednevnih obuka za 47 službenika UIKS-a, različitih zatvorskih službi.

U saradnji sa Upravom za ljudske resurse održane su 2 obuke na kojima su prisustvovala 5 službenika UIKS-a na temu: **“Priprema i postavljanje sadržaja na Web portal Vlade Crne Gore”**.

U saradnji sa Institutom alternativa (IA) održana je konferencija **“Rana integracija za rodnu ravnopravnost”**, kojoj je prisustvovala 1 službenica.

NVO “Juventas” održao je 2 seminara za 5 službenika pod nazivom **“Kompetentno, transparentno, efikasno i odgovorno civilno društvo koje pruža usluge osobama koje koriste droge u Crnoj Gori”**. Tema je bila: **“Jačanje vještina zaposlenih u oblasti zdravstvene zaštite za rad sa osobama koje koriste droge”** i seminar pod nazivom **“Konferencija o potrebama, lokalnim i nacionalnim prilikama u odnosu na osobe koje koriste droge”**.

NVO “Cazas” održao je seminar pod nazivom **“Uloga OCD o sistemu brige o mentalnom zdravlju – mogućnosti i izazovi”**. Teme su bile: **“Sistem zaštite i očuvanja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori; Pružanje efikasnih usluga prvih intervencija u krizi; Mehanizmi i modeli licenciranja usluga u Crnoj Gori”**. Seminaru je prisustvovao 1 službenik UIKS-a.

Pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja održana su 3 seminara za 8 službenika. Seminar pod nazivom **“Hirurški forum”** na kojem su govorili o efikasno odrađenim i unaprijeđenim hirurškim intervencijama. Seminar pod nazivom **“Održivost Nacionalnog odgovora HIV/AIDS”**. Teme su bile: **“Šta je HIV; Upoznavanje sa bolešću, Terapija, liječenje i prevencija; Testiranje HIV-a u Crnoj Gori”**. Seminar pod nazivom **“Rijetke bolesti”**.

Održan je seminar na temu **“Stres, prevladavanje stresa i suicid”**. Teme su bile: **“Strah, anksioznost, stres; Tehnika osvješćivanja tijela; Tehnika razlaganja stresa”**. Obuci je prisustvovalo 15 službenika.

Institut za Javno zdravlje Crne Gore realizovao je 2 seminara za 5 službenika na teme **“Polno prenosive bolesti-HIV, Hepatitis B, Hepatitis C”**.

U Lisabonu održana je konferencija na temu: **“Preventing radicalisation and violent extremism in the criminal justice system and beyond: Findings and next steps towards sustainable practices in the Balkans, Southern and Eastern Europe”** (Sprečavanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma u krivično-pravnom sistemu i šire: Nalazi i sljedeći koraci ka održivim praksama na Balkanu, u Južnoj i Istočnoj Evropi). Konferenciji je prisustvovala 1 službenica UIKS-a.

Održana je tematska studijska posjeta Bosni i Hercegovini na temu **“Obezbjedivanje kontinuiteta rehabilitacije nakon izlaska iz zatvora nasilnih ekstremističkih zatvorenika (NEZ) i drugih ranjivih i marginalizovanih zatvorenika koji su pod rizikom od radikalizacije na Zapadnom Balkanu”**. U ovu studijsku posjetu bila su 2 službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U cilju poboljšanja uslova za rad zaposlenih u okviru Akcionog plana za sprovođenje Strategije IKT pravosuđa 2021-2023 kroz Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023 za UIKS je opredijeljena računarska oprema i to: računar-27, lap-top-5, laserski štampač-21 štampač u boji-5, eksterni diskovi-5.

Kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka djelova službene uniforme službenika obezbjeđenja (pantalone, kape, košulje kratkih rukava, jakne, cipele plitke). Takođe je izvršena nabavka 5 vozila za službene namjene, za poslove kontrole lica i objekata i posebne namjene tzv.marica za potrebe sprovođenja lica lišenih slobode, te nabavka bezbjednosne opreme za službenike obezbjeđenja: digitalne ručne radio stanice tetra, monokular za noćno posmatranje, oružje, panciri za službenike sprovodničkog obezbjeđenja, nabavka osnovne i napredne medicinske opreme, kao i opreme za održavanje video nadzora- IP kamere za video nadzor i softverske licence za IP kamere za video nadzor. Posredstvom krojačke radionice UIKS-a obezbijedenja je uniforma za medicinsko osoblje.

III 2. Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracije zatvorenika

U Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i ove godine značajna pažnja posvećena programu tretmana i reintegracije zatvorenika.

Početak godine između UIKS-a i "Milikić Company" doo, zaključen je ugovor o proizvodno poslovnoj saradnji, u cilju unaprjeđenja kapaciteta za sprovođenje radno okupacione terapije zatvorenika i obučavanje za vršenje određenih poslova. Zatvorenici su oučavani na poslovima proizvodnje, odnosno sklapanja nakita od bižuterije i preslikača za turističke suvenire od elemenata koje obezbjeđuje "Milikić Company", u prostorijama UIKS-a i radno angažovanje zatvorenika na poslovima proizvodnje. Firma je obezbjeđivala materijal za izradu suvenira, a UIKS je angažovao osuđenice i osuđenike za sklapanje istih koju naknadu za rad zatvorenima je obezbjeđivala doo Milikić company. Po tom osnovu broj radno angažovanih zatvorenika je varirao, pa je u prvoj polovini godine bilo radno angažovano 8 zatvorenika od čega 4 osuđenika iz "F paviljona" i 4 osuđenice iz Odjeljenja za žene, a u drugoj polovini godine bilo je radno angažovano 2 do 4 osuđenice iz Odjeljenja za žene.

Takođe, potpisan je Memorandum o saradnji između UIKS-a i Opštine Danilovgrad u svrhu socijalne reintegracije zatvorenika u društvo u svim oblastima. Opština Danilovgrad obezbjeđivala materijal za parkovski mobilijar, a zatvorenici su bili radno angažovani za izradu mobilijara, u cilju razvijanja individualnog osjećaja odgovornosti i podsticanja samoinicijative za reintegraciju u društvo. Bilo je radno angažovano 12 zatvorenika iz Zatvora z duge kazne na izradi drvenih klupa za parkove i metalnih žardinjera.

Memorandum o razumijevanju potpisan je i između Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i njemačke nevladine organizacije "Help-Hilfe zur Selbsthilfe". Implementacija projektnih komponenti navedenih u Memorandumu o razumijevanju ima za cilj proširenje radnih aktivnosti za zatvorenike unutar zatvorskog sistema, kao i njihovu uspješnu rehabilitaciju i reintegraciju kroz radnu terapiju. U cilju proširenja kapaciteta za radno angažovanje zatvorenika UIKS je u saradnji sa NVO HELP imao vrijednu donaciju za stolarsko bravrsku radionicu u pogledu sitnog alata, mašine za savijanje lima i CNC mašine za obradu drveta za izradu duboreza (kako bi zatvorenike obučili i pripremili za rad u korak sa tržištem). Takođe u okviru saradnje sa NVO Help, organizovana je obuka za 12 zatvorenika koji su stekli zvanja pomoćni varioc i pomoćni stolar a nakon uspješno položenog ispita uručeni su im sertifikati.

Program tretmana zatvorenika, između ostalog, obuhvata, kulturne, sportske i rekreativne aktivnosti. U slobodno vrijeme, zatvorenici se na sportskim terenima i prostorima namijenjenim za tu svrhu bave rekreativnim i sportskim aktivnostima. Navedeni program sprovodi se u cilju unapređenja i održavanja što kvalitetnijeg fizičkog i mentalnog zdravlja.

Od sportskih aktivnosti zatvorenima su dostupni basket, fudbal, stoni tenis, šah, mimo redovnih aktivnosti rekreacije u teretanama u okviru UIKS-a, dok od kulturnih aktivnosti pozorišne predstave, projekcija filmova, serija, pred novogodišnje praznike uvijek se nekako izdvaja muzičko veče.

U dijelu sportskih aktivnosti održan je šahovski turnir u Zatvoru za duge kazne Podgorica sa 18 učesnika u takmičarskom dijelu koji je trajao mjesec dana, a takođe je održan i turnir u stonom tenisu na kom su učestvovala 24 učesnika iz Zatvora za duge kazne.

U dijelu kulturnih aktivnosti za zatvorenike organizovana je koncert omaž "Pjevamo Zoranove pjesme", posvećen crnogorskom preminulom estradnom umjetniku Zoranu Kaleziću, održan u Zatvoru za duge kazne, a organizatori koncerta su bili Dragan Koprivica i Aleksandar Saša Magovčević. Vokalni solisti koncerta su bili istaknuti crnogorski pjevači, a koncertu je prisustvovalo oko 90 zatvorenika od čega 10 zatvorenica.

Krajem godine održan je koncert Dragana Koprivice i saradnika u Odjeljenju za žene Zatvora za duge kazne, kome su prisustvovali i zatvorenici iz Odjeljenja za maloljetnike.

Od strane prestižnih crnogorskih sportskih organizacija donirana je sportska oprema za lica lišena slobode u UIKS-a. Bokserski savez Crne Gore i predsjednik Aleksander (Alexander) Klemenko, donirali su Upravi za izvršenje krivičnih sankcija boksersku opremu. Riječ je o bokserskim džakovima, rukavicama, kacigama, fokuserima, bandažerima, kao i bokserskim štitnicima za zube. Ova oprema je namjenjena i službenicima UIKSa, ali i zatvorenicijma koji se pod nadzorom službenika bave borilačkim vještinama. Predstavnici Ministarstva sporta i mladih donirali su UIKS-a fudbalske, košarkaške i odbojkaške lopte koje su namijenjene zatvorenima za sportske aktivnosti.

Takođe, Bokserski klub „Radnički“ donirao je sportsku opremu za zatvorenike Zatvora za duge kazne. Sportsku opremu donirala je i NVO „Pomozi“ iz Bijelog Polja. Donirana oprema namijenjena je za unapredjenje uslova za sprovođenje sportskih aktivnosti u Zatvoru za duge kazne.

U skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, za maloljetnike kojima je izrečena vaspitna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu zavodskog tipa svaka tri mjeseca dostavlja se izvještaj Centru za socijalnu rad kao i sudu koji je izrekao mjeru. Izvještaj obuhvata informacije o tretmanu resocijalizacije maloljetnika, odnosno njegovom napretku i eventualni predlog za obustavu mjere ili zamjenu te mjere nekom drugom mjerom. Predstavnici stručne službe suda, odnosno sudija koji je izrekao mjeru obilaze maloljetnika u Odeljenju za maloljetnike, obavljaju razgovor sa njim kao i sa realizatorom tretmana fokusirajući se, ne samo na program resocijalizacije, već i na uslove boravka. Na taj način se ostvaruje saradnja između suda koji je izrekao vaspitni mjeru i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija gdje maloljetnik mjeru izvršava. Ukoliko je maloljetniku osim vaspitne mjere upućivanje u vaspitnu ustanovu zavodskog tipa izrečena u međuvremenu još jedna mjera npr. učesće u posebnim programima tretmana (koja se takođe izvršava u UIKS-u) osim redovnih izvještaja, o tome se sačinjava posebni izvještaj sa detaljnim osvrtom na učesće u raznim psihološkim i kreativnim radionicama.

U Odjeljenju za maloljetnike boravila su 3 lica, 2 lica koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora i 1 lice kojem je izrečena vaspitna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu zavodskog tipa. Sa maloljetnicima je intenzivno sproveden institucionalni tretman koji je obuhvatao prije svega savjetodavni rad, zatim radno angažovanje, opšte obrazovanje i stručne obuke, kulturne i sportske aktivnosti, psihološke i kreativne radionice i radionice opismenjavanja.

Svakodnevno se sa njima obavljao savjetodavni razgovor u vezi tretmana resocijalizacije i eventualnih pogodnosti koje bi mogli da koriste ukoliko poštuju pravila. Što se tiče radnog angažovanja, sva tri maloljetnika su bili radno angažovani kao redari u okviru Odjeljenja, a ranije je jedan maloljetnik radio u rezbraskoj radionici.

Po pitanju obrazovanja, sa maloljetnicima su često vršene pripreme za polaganje koje su podrazumijevale opismenjavanje (vježbanje čitanja i pisanja) i učenje drugih sadržaja (istorija, engleski jezik, informatika isl.) koji će biti na polaganju. Pripreme su obuhvatale i rad na računaru koji se nalazi u okviru Odjeljenja (računarska pismenost, pisanje molbe, žalbe i slično). Polaganje je organizovano u dva navrata, u januaru i junu, nakon čega je jedan od maloljetnika stekao pravo na upis sedmog, a drugi pravo na upis četvrtog razreda osnovne škole (Radnički univerzitet "Milutin Božović"). Imali su mogućnost praktikovanja sportsko rekreativnih aktivnosti – korišćenje teretane, košarka, fudbal, stoni tenis i fizičke vježbe.

Što se tiče psiholoških i kreativnih radionica cilj kreativnih radionica je prepoznavanje i razvoj eventualnog kreativnog potencijala, a ujedno i vid okupacione terapije na kojima imaju prilike da slikaju na platnu i ukrašavaju razne predmete dekupaž tehnikom kojima će se uljepšati prostorije Odjeljenja za maloljetnike. Cilj psiholoških radionica je podsticanje razvoja socijalnih vještina i sposobnosti, odnosno vid grupne terapije na kojima se uči o kvalitetnoj socijalnoj interakciji, usvajanju adekvatnih stavova po pitanju rizičnog ponašanja uopšte, a naročito ponašanja koje je vezano za izvršenje krivičnog djela. U izvještajnoj godini održano je par takvih radionica pod nazivom "Osnaži se" (podrazumijeva obrađivanje problemskih situacija i diskusiju sa učesnicima o načinu rješavanja istih uz iznošenje ličnih iskustava) i "Ljudske vrline" na kojima su diskutovane pojedine ljudske osobine i načini kako da se iste primijene u svakodnevnom životu.

Maloljetnicima su u posjetu osim članova porodice dolazili predstavnici Centra za socijalni rad i predstavnici Stručne službe Višeg suda u Podgorici.

Posebna pažnja poklanjala se pripremi za polaganje razrednih ispita, obukama za rad na računaru. Lica koja borave u Odjeljenju za maloljetnike prisustvovala su koncertu-kulturnim aktivnostima tokom godine.

Saglasno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, zatvorenici imaju pravo da rade. Radna terapija je, ako ne najbitnija, a ono zasigurno veoma bitan element u procesu tretmana osuđenih lica. Mogućnost osuđenih lica da rade u toku izdržavanja kazne zatvora, direktno utiče na proces resocijalizacije i istovremeno utiče na bezbjedonosnu stabilnost unutar osuđeničke populacije.

Kada je u pitanju radni angažman lica lišenih slobode u izvještajnom periodu **svakog mjeseca bilo je radno angažovano u prosjeku oko 300 lica (osuđenih i pritvorenih)**. U odnosu na radno angažovanje osuđenih lica, **na mjesečnom nivou u prosjeku je bilo radno angažovano 285 zatvorenika**, a u odnosu na radni angažman pritvorenih lica taj broj je **u prosjeku na mjesečnom nivou iznosio 15**.

Zatvorenici su radili u stolarskoj, bravarskoj, električarskoj, automehaničarskoj, krojačkoj u elektro radionici, na farmama, na spoljnjem i unutrašnjem održavanju objekata, u kotlarnici, kuhinji, magacinu, zatvorskoj prodavnici, a obavljali su i poslove redara. Zatvorenici su imali pravo na naknadu u iznosu od najmanje **30 odsto minimalne neto zarade**, tako da je tokom godine po osnovu nadoknada za rad isplaćeno ukupno **281.623,76 eura** ili **23.468,46 eura** u prosjeku na mjesečnom nivou.

U izvještajnom periodu u Odjeljenju za žene zatvora za duge kazne na izdržavanju kazne zatvora se nalazi 16 zatvorenica. Zatvorenice su bile radno angažovane na poslovima održavanja higijene, vešeraju, krojačkoj radionici.

Nadležni sudovi odobrili su **uslovni otpust za 185 osuđena lica**. U sedam biblioteka UIKS-a zatvorenicima je na raspolaganju oko 7.000 knjiga beletristike, proze, poezije, vjerske i druge literature i časopisa. U Zatvoru za duge kazne izvršena su 3 postupka medijacije među zatvorenicima.

Shodno Pravilniku o bližem načinu izvršavanja pritvora pritvorenicima je svakodnevno obezbijeđen boravak na otvorenom prostoru u dijelu zatvora namijenjenom za šetnju. Takođe, shodno istom pravilniku Pritvorenim licima omogućen je pristup vježbaonicama (teretani) i sobnim biciklima u prostorijama u kojima borave.

Radno angažovanje pritvorenih lica u Istražnom zatvoru Podgorica i Zatvoru Bijelo Polje je ograničeno i omogućuje se u krugu zatvora u skladu sa njihovim psihičkim i fizičkim svojstvima, pod uslovom da to ne šteti vođenju krivičnog postupka i ako to odobri sudija za istragu ili predsjednik vijeća. Povremeno, u skladu sa psihičkim i fizičkim svojstvima pritvorenih lica, pritvorena lica angažuju se za obavljanje građevinskih radova i to ona lica za koja nadležna služba zatvora, sa aspekta bezbjednosti procijeni da mogu biti radno angažovana. Pritvorena lica najčešće se angažuju na poslovima održavanja higijene, i poslovima podjele hrane.

U izvještajnom periodu, na zahtjev pritvorenog lica, u skladu sa njegovim psihičkim i fizičkim svojstvima, u prosjeku na mjesečnom nivou omogućeno je **radno angažovanje 15 pritvorenih lica** u Istražnom zatvoru Podgorica i **15 u Zatvoru Bijelo Polje**, a o čemu UIKS posjeduje evidenciju o radnom angažovanju.

III 3. Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode

Zdravstvena zaštita licima lišenim slobode pruža se u okviru Sektora za zdravstvenu zaštitu u zdravstvenih ambulancama. Ukoliko zdravstvenu zaštitu ovim licima nije moguće pružiti u UIKS-a ista se upućuju u javne zdravstvene ustanove KCCG, opše i specijelne bolnice.

Tokom izvještajne godine poslove zdravstvene zaštite lica lišenih slobode u zatvorima u Spužu i Zatvoru Bijelo Polje obavljalo je 46 izvršilaca, od čega 28 u radni odnos na neodređeno vrijeme i to: 2 zatvorska ljekara opšte prakse, 19 medicinskih tehničara od čega 3 u Zatvor Bijelo Polje, 1 ljekar stomatolog, 1 glavni medicinski tehničar, 2 farmaceutska tehničara, 1 fizioterapeut, 1 laborant, 1 stomatološki tehničar. Takođe, sa punim radnim vremenom bili su angažovani ljekar specijalista hirurg, 4 medicinska tehničara i 1 u Zatvoru Bijelo Polje.

I u 2023.godini nastavljeno je sa angažovanjem ljekara specijalista i to: 3 ljekara psihijatra i 1 u Zatvoru Bijelo Polje, urolog, internista, 2 radiologa, fizijatar, 2 ljekara opšte prakse u zatvorima u Spužu i 1 u Zatvor Bijelo Polje. Omogućeno je obavljanje fiziklane terapije, i više dijagnostičkih procedura kao što ultrazvučna dijagnostika, laboratorijske pretrage, EKG, ŠUK, testiranje na PAS.

Prilikom prijema zatvorenika u UIKS ljekarski pregled se vrši u roku od 24 časa, kao i pregled psihijatra ukoliko se evidentira postojanje psihičkih smetnji. Prilikom pregleda novoprimljenih lica, vrši se pregled i anketa o zaraznim bolestima, uz skrining rizičnih pojedinaca putem analize krvi na zarazne bolesti.

Svakodnevnim angažovanjem 3 ljekara specijaliste psihijatra, kao i 4 ljekara opšte prakse, postignuta je bolja organizacija pregleda, brža dostupnost ljekara pacijentima, te je poboljšana i unaprijeđen kvalitet zdravstvene zaštite dostupne pacijentima u UIKS-u. Na ovaj način je značajno unaprijeđena organizacija i funkcionisanje Sektora za zdravstvenu zaštitu u radu sa licima sa mentalnim poremećajima i poremećajem ponašanja.

Sektor za zdravstvenu zaštitu u kontinuitetu pruža zdravstvenu zaštitu zavisnicima od psihoaktivnih supstanci u UIKS-a u smislu preduzimanja niza postupaka i mjera zdravstvene zaštite u skladu sa smjernicama datim u Pravilniku Ministarstva zdravlja o stručnim smjernicama za pružanje pomoći zavisniku od droga ("Sl. list CG", br.1/2019).

Ukupan broj pritvorenih i osuđenih lica koji je bio na supstitucionoj terapiji u 2023. godini iznosio je 165, od kojih je **145 lica bilo na terapiji buprenorfinom**, dok je **20 lica bila na terapiji metadonom**.

Tokom godine Sektor za zdravstvenu zaštitu kontinuirano je ostvarivao saradnju sa Ministarstvom zdravlja i Institutom za javno zdravlje CG, Kliničkim centrom CG, opštim i specijalnim bolnicama u cilju pružanja kvalitetnije zdravstvene zaštite licima lišenim slobode i postupanje po preporukama nacionalnih nadležnih institucijama, kada je u pitanju sistem zdravstvene zaštite, na sekundarnom i tercijalnom nivou.

Kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavke osnovne i napredne medicinske opreme i to: defibrilator-2, aparat za mjerenje krvnog pritiska-7, stetoskop- 4, kiseonička maska za odrasle sa tubusom-20, hirurški set-2, detektor za vene-1, kompresorski inhalator i nazalni tuš-2, suvi sterilizator-1, vaga za mjerenje tjelesne težine-5, vaga za mjerenje tjelesne težine sa visionometrom -2.

U izvještajnoj godini preduzete su aktivnosti na izgradnji objekta površine oko 360m² za potrebe Sektora za zdravstvenu zaštitu. Radovi na objektu su krajem godine bili u završnoj fazi, a useljenje objekta se očekuje naredne godine. Igradnjom ovog objekta oslobodiće se prostorije ambulante u Istražnom zatvoru. Rekonstrukcija Istražnog zatvora u Podgorici će imati za cilj stvaranja novih prostornih kapaciteta za izmještanje prostorija Sektora za zdravstvenu zaštitu kojom će biti ojačana zdravstvena zaštita lica lišenih slobode.

U sljedećoj tabeli prikazani su mjerljive aktivnosti Sektora za zdravstvenu zaštitu tokom 2023.godine.

Tabela br.1-Aktivnosti Sektora za zdravstvenu zaštitu

NAZIV AKTIVNOSTI	BROJ
Pregledi u UIKS-u	14.967
Dijagnostičke procedure u UIKS-u	4.686
Pregledi van UIKS-a	2.160
Dijagnostičke procedure van UIKS-a	451
Bolničko liječenje (dana)	1.398
Smrt pacijenata	11 (7 u KCCG i 2 UIKS)
Povrede pacijenata	131
Samopovrede	25
Fizikalna terapija	5.283
Metadonska terapija	20
Buprenofin terapija	145
Anti hcv th terapija	19
Anti hiv th terapija	4
Parenteralna terapija	3.954
Toaleta i prevoj terapija	1.236

NVO Juventas je tokom 2023. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija realizovao dva projekta: „Prevenција HIV/AIDS-a među osobama na izdržavanju kazne zatvora – edukacija i savjetodavna podrška” i “Usluge usmjerene na prevenciju HIV/AIDS-a među zatvorenicima/cama”.

Projekat „**Prevenција HIV/AIDS-a među osobama na izdržavanju kazne zatvora – edukacija i savjetodavna podrška**” finansiran je bio od strane Ministarstva zdravlja. Tokom sedam mjeseci sprovedene su aktivnosti: informativno - edukativne radionice o HIV/AIDS-u, grupa samopodrške za osobe sa istorijom korišćenja psihoaktivnih supstanci i individualna savjetodavna podrška stručnih radnika/ca u okviru UIKS-a.

Projekat “**Usluge usmjerene na prevenciju HIV/AIDS-a među zatvorenicima/cama**” NVO **Juventas** finansiran od strane Ministarstva zdravlja Crne Gore, aktivnosti projekta bile su: edukativne radionice o HIV/AIDS-u, individualna savjetodavna podrška socijalnog radnika i saradnika u socijalnoj inkluziji i testiranje na HIV. Tokom implementacije projektnih aktivnosti obuhvaćeni su zatvorenici u svim paviljonima Zatvora za duge kazne UIKS-a, Zatvor za maloljetnike, Odjeljenje za žene, kao i Zatvor za kratke kazne, a tim angažovan na projektu je jednom nedeljno pružao direktnu podršku osobama na izdržavanju kazne zatvora.

Projektom je obuhvaćeno ukupno **210** zatvorenika/ca.

Sprovedenje projektnih aktivnosti uticalo je na jačanje znanja zatvorenika/ca o važnosti i metodama prevencije HIV-a i drugih krvlju ili polno prenosivih infekcija, mogućnostima i načinima testiranja i liječenja, kao i načinima prenosa infekcije. Kroz grupne i individualne aktivnosti, imali su priliku da se savjetuju sa socijalnim radnicama i saradnicima/ama u socijalnoj inkluziji.

Kroz individualna savjetovanja, osnaženi su za brigu o svom zdravlju, te su dobili važne informacije o bolesti zavisnosti, metodama i mogućnostima liječenja, programu smanjenja štete i uslugama koje obuhvataju, kao i o drugim temama prilagođenim individualnim potrebama i situacijama svakog korisnika. Takođe, pružene su sve važne informacije vezane za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i drugih oblasti od interesa. Realizovano je 301 savjetovanje sa socijalnom radnicom, 368 savjetovanja sa saradnikom u socijalnoj inkluziji.

U izvještajnom periodu u organizaciji NVO Juventas i Instituta za javno zdravlje na dobrovoljnoj osnovi testirano 61 zatvorenik na izdržavanju kazne zatvora testiralo se na HIV i hepatitis B i C i savetovala se sa ljekarom angažovanim na sprovođenju ove aktivnosti. U 2023. godini liječena su 11 lica sa HCV infekcijom, 2 lica sa HBV infekcijom i 3 lica sa HIV infekcijom.

Tokom godine pokrenuta je zajednička akcija UIKS-a sa Infektivnom klinikom KCCG gdje je napravljen plan koji podrazumijeva kratka predavanja i testiranje na dobrovoljnoj osnovi (HIV/HEPATITIS) te nakon prispjeća pozitivnih nalaza se pristupa proceduri pripreme ovih pacijenta (lab.analiza, UZ, fibroskener, lab.analiza u IJCG, konzilijum infektologa) za uvođenje terapije koja traje 2-3 mjeseca.

Od strane nadležnih sudova pravosnažnim sudskim odlukama uz kaznu zatvora je upućeno, a u Upravu za izvršenje krivičnih sankcija primljeno 37 lica sa izrečenim mjerama obaveznog liječenja alkoholičara ili obaveznog liječenja narkomana, od čega 29 lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno liječenje narkomana i 8 lica sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno liječenje alhoholičara.

U izvještajnoj godini primjenjivano je šest dijetalnih režima ishrane za pritvorena i osuđena lica, za različite vrste zdravstvenih problema kod pacijenata, koji su u izvještajnoj godini unaprijeđeni.

Medicinsko osoblje prisustvovalo je obukama na teme:

- **Konstatacija smrti; Ljekarski pregled prilikom prijema u zatvor; Opis povreda prikom pregleda; Postupak kod iznenadne srčane slabosti“;**
- **HCV je izlječiva bolest”, “Mikroeliminacija”, “Dosadašnje iskustvo u liječenju populacije zatvorenika”.**
- **„Hepatitis C“**

NVO “Juventas” održao je 2 seminara za 5 službenika pod nazivom **“Kompetentno, transparentno, efikasno i odgovorno civilno društvo koje pruža usluge osobama koje koriste droge u Crnoj Gori”**. Tema je bila: **“Jačanje vještina zaposlenih u oblasti zdravstvene zaštite za rad sa osobama koje koriste droge”** i seminar pod nazivom **“Konferencija o potrebama, lokalnim i nacionalnim prilikama u odnosu na osobe koje koriste droge”**.

NVO “Cazas” održao je seminar pod nazivom **“Uloga OCD o sistemu brige o mentalnom zdravlju – mogućnosti i izazovi”**. Teme su bile: **“Sistem zaštite i očuvanja mentalnog zdravlja u Crnoj Gori; Pružanje efikasnih usluga prvih intervencija u krizi; Mehanizmi i modeli licenciranja usluga u Crnoj Gori”**. Seminaru je prisustvovao 1 službenik UIKS-a.

Pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja održana su 3 seminara za 8 službenika. Seminar pod nazivom **“Hirurški forum”** na kojem su govorili o efikasno odrađenim i unaprijeđenim hirurškim intervencijama. Seminar pod nazivom **“Održivost Nacionalnog odgovora HIV/AIDS”**. Teme su bile: **“Šta je HIV; Upoznavanje sa bolešću, Terapija, liječenje i prevencija; Testiranje HIV-a u Crnoj Gori”**. Seminar pod nazivom **“Rijetke bolesti”**.

Institut za Javno zdravlje Crne Gore realizovao je 2 seminara za 5 službenika na teme **“Polno prenosive bolesti-HIV, Hepatitis B, Hepatitis C”**.

U cilju unaprijeđenja zdravstvene zaštite lica lišenih slobode cijenimo značajnim istaći potpisivanje Memoranduma o saradnji između UIKS-a i Medicinskog fakulteta UCG. Sporazum je zaključen u cilju edukacije srednjeg i visokog medicinskog kadra iz oblasti sestrinstva i urgentnih stanja u medicini, kao i oboljenja vezanih za kolektivni smještaj, sa svrhom da se naučno i obrazovno pomogne izgradnja kapaciteta UIKS-a i time da doprinos jačanju stručnih kompetencija kadra u pružanju zdravstvene zaštite Sektoru za zdravstvenu zaštitu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

Takođe, iz oblasti zdravstvene zaštite, jačanja iste, cijenimo i potpisivanje Memoranduma o saradnji između UIKS-a i JZU Dom zdravlja Glavnog grada o saradnji u oblasti zdravstva. Razlog potpisivanja Memoranduma je saradnja na edukaciji kadrova angažovanih u Domu zdravlja i UIKS-u, zajedničkog učešća u izradi i prijavi projekata u cilju unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite, upućivanje ljekara i srednjeg medicinskog kadra na ispomoć u slučaju potrebe obje strane, obezbjeđivanje supstitucione terapije (metadona) za lica lišena slobode i uzajamno pružanje svih potrebnih podataka i informacija vezanih za korisnike supstitucione terapije.

U cilju uspostavljanja saradnje sa institucijama koje se bave liječenjem adiktivnih ponašanja s obzirom da se u UIKS nalaze zavisnici od psihoaktivnih supstanci, UIKS je potpisala Memorandum o saradnji sa JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci u Podgorici.

Cilj ove saradnje je organizovanje edukativnih predavanja za zaposlene u UIKS-u, organizovanje grupnih terapija za zatvorenike koji su i zavisnici od PAS i organizovanje grupa samopomoći koje će voditi rehabilitovani zavisnici iz JU uz nadzor stručnog lica. UIKS će savjetovati korisnike PAS-a koji su motivisani za liječenje, da nakon izdržane kazne zatvora, rehabilitaciju nastave u JU. Potpisivanje Memoranduma o saradnji će omogućiti unapređenje liječenja i rehabilitacije osoba koje su u problem bolesti zavisnosti, a samim tim i uticati na smanjenje povratnika u UIKS-a.

III 4. Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti

U 2023.godini, u cilju unapređenja tehničke bezbjednosti, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka 105 IP kamera za video nadzor (unutrašnje/spoljne upotrebe) i 50 softverskih licenci za IP kamere, i preduzete aktivnosti na odražavanju i nabavci serverske opreme u cilju proširenja sistema IP video nadzora u UIKS-u.

Na taj način u Zatvoru za duge kazne je implementirano 40 IP kamera, i više od 2/3 zatvora je pokriveno savremenim digitalnim kamerama. Podignut je novi server, postavljeni su diskovi, i server je operativan. Od 50 nabavljenih softverskih licenci, 40 je aktivno u Zatvoru za duge kazne, ostatak (10 licenci) je postavljen za potrebe "F" paviljona u Zatvoru za duge kazne i Istražnom zatvoru Podgorica. U Zatvoru Bijelo Polje su postavljeni novi snimači za video nadzor kao i nekoliko novih IP kamera.

Takođe, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka bezbjednosno tehničke opreme službenika obezbjeđenja (digitalne ručne radio stanice tetra monokular za noćno posmatranje, oružje, panciri za službenike sprovodničkog obezbjeđenja).

III 5. Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode

Važan pokazatelj rada UIKS-a ogleda se u sprovođenju niza aktivnosti koje su imale za cilj brojne sanacije, adaptacije, rekonstrukcije prostorija u kojim borave lica lišena slobode, kao i izgradnju novih objekata u okviru kompleksa UIKS-a.

Osim tekućeg održavanja i adaptacije prostorija (zamjene stolarije na objektima, zamjene sanitarija, klima uređaja), izvršena je adaptacija 19 prostorija za smještaj pritvorenih lica i 10 prostorija za izvršenje disciplinske mjere-upućivanje u samicu u Istražnom zatvoru Podgorica. Renoviranje je podrazumijevalo postavljanje pločica u sobama i zamjena sanitarija u toaletima na mjestima gdje je to bilo potrebno gletovanje, krečenje, proširenje unutrašnjosti prostorije uklanjanjem dijela rešataka sa unutrašnje strane na prozoru.

Pored aktivnosti u objektu Istražnog zatvora Podgorica, izvršena je adaptacija prostorije u Zatvoru za kratke kazne za smještaj osuđenih lica stranaca, i adaptacija 4 prostorije u Poluotvorenom odjeljenju Zatvora za duge kazne na spratu.

U izvještajnoj godini i u Zatvoru Bijelo Polje u cilju poboljšanja uslova boravka za pritvorena lica izvršeno je opremanje 2 nove prostorije za smještaj pritvorenih lica, a od ostalih aktivnosti osim krečenja svih prostorija izvršena je zamjena keramike, sanitarija i vrata na prostorijama na mjestima gdje je bilo potrebno.

Poseban akcenat u 2023.godini stavljen je na aktivnostima na proširenju smještajnih kapaciteta u Istražnom zatvoru Podgorica, u kom je problem prebukiranosti najizraženiji, te se pristupilo izgradnji novog objekta za potrebe Sektora za zdravstvenu zaštitu, površine od 360m². Završetak radova i stavljanje u funkciju ovog objekta se očekuje u narednoj godini. Izmještanjem Sektora za zdravstvenu zaštitu u prostorije novog objekta, postojeći smještajni kapaciteti Istražnog zatvora od 292 mjesta će biti povećani za 70 mjesta.

Aktivnosti rekonstrukcije i adaptacije prostorija, redovnog tekućeg održavanja objekata i izgradnja novog objekata za potrebe Sektora za zdravstvenu zaštitu realizovana su sredstvima iz Budžeta UIKS-a i uz radno angažovanje zatvorenika pod nadzorom službenika-instruktora za rad.

Takođe, stavljen je u rad i novi sistema telefonskih govornica koji će u većem obimu i na kvalitetniji način riješiti pitanje kontakta zatvorenika i pritvorenika sa porodicama.

U izvještajnoj godini u prvom kvartalu, polaganjem kamena temeljca, ozvaničen je početak izgradnje četiri nova objekta u kompleksu UIKS-a: Specijalne zdravstvene ustanove za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje narkomana i alkoholičara, kao i liječenje lica u UIKS-u koja imaju akutno prihičko oboljenje; Multifunkcionalnog objekta za vjerske, kulturne, sportske, rekreativne aktivnosti lica lišenih slobode, Zatvor otvorenog tipa; Zatvor otvorenog tipa; Nova Prijavnica za unapređenje sistema tehničke bezbjednosti.

Podsjećanja radi, projekat izgradnje četiri nova objekta realizuje se u okviru projekta EU "Poboljšanje pristupa pravdi i temeljnih prava" kroz sredstva finansiranja od strane Evropske unije kroz IPA fondove u iznosu od 4.378.311,00 eura, a dijelom iz kapitalnog budžeta Crne Gore, odnosno 8.621.689,00 eura, što ukupno iznosi preko 13.516.733,00 eura. Izvođač radova je firma IGP "FIDIA" d.o.o. iz Podgorice, dok nadzor nad dinamikom izvođenja radova vrši turska firma "Tumas".

Riječ je o objektima koji će u posebno značajnoj mjeri unaprijediti uslove lica lišenih slobode u pogledu njihove zdravstvene zaštite, kao jednog od osnovnih ljudskih prava, te ostalih aktivnosti koje promoviraju zdravi stil života, a sa druge strane, unaprijediti materijalno tehničke uslove rada službenika UIKS-a.

U okviru projekta „Izgradnja zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u Mojkovcu, dobijena su bespovratna sredstva od 100% za izradu tehničke dokumentacije u okviru Zapadnobalkanskog investicijskog okvira (WBIF), u novčanom iznosu od 1.200.000 € TA grant. Članom 11 i 14 Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu ("Službeni list CG", br. 152/22 i 106/23) propisano je da će se Država Crna Gora zadužiti kod Banke za razvoj Savjeta Evrope (CEB), za potrebe Ministarstva pravde za izgradnju kapitalnog objekta - Zatvor u Mojkovcu, u iznosu do 15.000.000,00 eura. U toku je revizija glavnog projekta izgradnja zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u opštini Mojkovac, kao i aktivnosti na izradi, reviziji odnosno implementaciji drugih povezanih projekata (trafostanica, hidrotehničke infrastrukture - vodovodne infrastrukture, pristupni put, itsl).

III 6. Izvještaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2022.godinu

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je pripremila Izvještaj o radu za 2022. godinu, u skladu sa članom 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članom 49 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22 i 139/22). Saglasno članu 47 iste Ministarstvo pravde vršilo je nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata i drugih upravnih aktivnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U navedenom Izvještaju o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2022.godinu, sadržani su podaci o realizaciji ciljeva iz Programa rada Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, za 2022.godinu, pregled mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unapređenje stanja u upravnoj oblasti, finansijski izvještaj, kao i ostale aktivnosti u okviru djelokruga rada ove uprave. Navedeni izvještaj je prosljeđen Ministarstvu pravde u I kvartalu 2022.godine.

III 7. Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2022. Godinu

Shodno članu 159 stav 2 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG“br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), i Pravilniku o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije u postupanju u upravnim stvarima (“Službeni list CG”, broj 82/17), Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je sačinila Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2022. godinu i isti dostavila Ministarstvu pravde.

U periodu od 01.01.2022-31.12.2022.godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija su bila u radu 1.287 upravna predmeta, od čega 75 na zahtjev stranke, 1.199 po službenoj dužnosti, i 13 prenijetih iz 2021.godine. Od ukupnog broja predmeta koji su bili u radu u 2022.godini u izvještajnoj godini riješeno je 1.1274 predmeta, a ostalo neriješeno 13 predmeta. Od ukupnog broja zahtjeva u izvještajnoj godini 1.274, broj usvojenih zahtjeva je iznosio 1.244, odbijenih 11, i obustavljenih 19. Podnijetih žalbi bilo je 44, a u postupcima po žalbi. U izvještajnom periodu, izdato je 726 uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija, shodno članu 33 Zakona o upravnom postupku.

III 8. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma

broj: 05-41/22-7 povodom obilaska UIKS-a “A i F” paviljona, Odjeljenja za žene i Sektora za zdravstvenu zaštitu u 2022.godini

Stručni tim Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u decembru 2022.godine izvršio je obilazak A i F” paviljona, Odjeljenja za žene i Sektora za zdravstvenu zaštitu, nakon čega je u februaru 2023.godine UIKS-a dostavljen Izvještaj sa preporukama.

Preporuke NPM su se odnosile na sledeće:

- **Obezbijediti defibrilator u cilju pružanja adekvatne zdravstvene zaštite- hitne medicinske pomoći licima u stanju vitalne (životne) ugroženosti;**

Kroz postupak javnih nabavki tokom 2023.godine, izvršena je nabavke osnovne i napredne medicinske opreme, među kojom i defibrilator i to 2 komada.

- **Da se razmotri mogućnost da se ljekarski pregledi pritvorenih i osuđenih lica obavljaju poštujući princip povjerljivosti bez mogućnosti audio saslušanja razgovora tokom pregleda;**

Poštuje se princip povjerljivosti pregleda pacijenata od strane ljekara, a službenik je prisutan ispred prostorije u čekaonici, osim u situaciji kad su lica lišena slobode agresivna u ponašanju prema ljekarima, nepristojana ili vrijeđaju ljekare, što nije rijedak slučaj.

- **Da u slučaju evidentiranja povreda, medicinski karton obavezno sadrži i foto dokumentaciju istih;**

Prilikom svakog redovnog i hitnog pregleda lica lišenih slobode, zatvorski ljekar koji pregleda lice, uvijek konstatuje da li isto ima povreda po glavi i tijelu i to navodi u izvještaju i medicinskom kartonu, te u slučaju svakih registrovanih povreda iste fotografiše i sačinjava propratna ljekarska obrazloženja i protokole u slučaju uočenih eventualnih povreda.

- **Da se uspostavi obavezno sistemsko praćenje leukocita kod pritvorenih i osuđenih lica koja su na terapiji lijeka Clozapin;**

Kako se radi o psihijatrijskoj terapiji, specijalista psihijatar na osnovu dužine ordiniranja lijeka clozapin-leponex kod lica lišenih slobode, i kod specifične simptomatologije indukuje periodičnu kontrolu laboratorijskih analiza-leukocitene krvne formule.

- **Da Liste fiksacije obavezno vode u skladu sa standardima-da sadrže propratna ljekarska, psihijatrijska obrazloženja o primjeni mjere i/ili razlozima za primjenu iste;**

U poslednjih nekoliko godina u UIKS-a nije bilo slučajeva fiksacije lica lišenih slobode. U slučaju eventualnih potreba za istom, biće dokumentovana u skladu sa standardima-da sadrže propratna ljekarska, psihijatrijska obrazloženja o primjeni mjere i/ili razlozima za primjenu iste.

- **Da se preduzmu koraci za adaptaciju uslova boravka u stacionaru u Istražnom zatvoru Podgorica;**

Preduzeti su koraci za adaptaciju uslova boravka u stacionaru u Istražnom zatvoru Podgorica.

- **Uspostaviti evidencije o obavljenim preventivnim pregledima žena zatvorenica;**

Sektor za zdravstvenu zaštitu vodi evidencije o obavljenim preventivnim pregledima žena zatvorenica.

- **Preduzeti korake da osnovni higijenski paket sadrži i higijenska sredstva specifična za održavanje higijene žena zatvorenica**

Higijenski paketi namijenjeni zatvorenicama sadrži i higijenska sredstva specifična za održavanje higijene žena zatvorenica.

III 9. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma broj: 05-23/22-2 povodom obilaska UIKS-a u vezi ishrane pritvorenika i zatvorenika u 2022.godini

Stručni tim Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) tokom 2022.godine izvršio je obilazak obilazak UIKS-a u vezi ishrane pritvorenika i zatvorenika, nakon čega je u januaru 2023.godine UIKS-a dostavljen Izvještaj sa preporukama.

Preporuke NPM su se odnosile na sledeće:

- **Redovno ažurirati jelovnike;**

Shodno članu 32 stav 2 Pravilnika o kućnom redu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Jelovnik se sastavlja jednom nedjeljno i ističe u prostoriji u kojoj se vrši posluživanje hrane zatvorenima. Sadržaj obroka, na osnovu tablica ishrane, utvrđuje se nedjeljnim jelovnikom koji sastavlja službenik koji vrši poslove koji se odnose na ishranu zatvorenika, uz pribavljeno mišljenje zatvorskog ljekara, a odobrava ga starješina Uprave.

- **Pripremiti jelovnike u skladu sa posebnim režimom ishrane i medicinskim potrebama i uredno ih zavesti;**

Jelovnici se pripremaju shodno Pravilniku o tablicama ishrane zatvorenika koji sadrži vrstu, količinu i kaloričnu vrijednost hrane utvrđenu u tablicama ishrane, te u skladu sa posebnim režimom ishrane i medicinskim potrebama. U izvještajnom periodu na osnovu medicinskih potreba lica lišenih slobode, primjenjivano je šest dijetalnih režima ishrane za pritvorena i osuđena lica, za različite vrste zdravstvenih problema kod pacijenata, koji su u izvještajnoj godini unaprijeđeni. Jelovnici se uredno zavode u vrijeme donošenja.

- **Obezbijediti redovni angažman nutricioniste u UIKS-a;**

Obezbijeđen je redovan angažman nutricioniste u UIKS-a koji učestvuje u sastavljanju jelovnika.

- **Redovno sprovoditi sanitarne i bakteriološke analize kako bi se spriječilo prisustvo zaraznih bolesti;**

Sanitarne i bakteriološke analize zaposlenih u zatvorskoj kuhinji i radno angažovanih lica lišenih slobode, obavljaju se najmanje jedan put u pola godine, a po potrebi češće, sve u cilju preveniranja i sprečavanja infektivnih oboljenja.

- **Istaknuti jelovnike shodno pravilniku, kao i da pritvorenici koji objeduju u sobama imaju uvid u isti;**

U istražnom zatvoru Podgorica jelovnici su istaknuti u sobama pritvorenika, jer u istim pritvorenici objeduju.

- **Omogućiti učešće predstavnika zajednice zatvorenika u sastavljanju jelovnika, shodno Pravilniku**

UIKS će insistirati da se omogući učešće predstavnika zajednice zatvorenika u sastavljanju jelovnika, shodno Pravilniku o tablicama ishrane zatvorenika.

III 10. Izvještaj o realizaciji mjera za 2023.godinu iz Izvještaja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori u oktobru 2017.godine

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija kontinuirano radi na sprovođenju preporuka Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), o čemu je izvještavala Ministarstvo pravde tokom 2023.godine na polugodišnjem nivou. U Izvještaju CPT na zatvorski sistem odnosi se 43 preporuka. Imajući u vidu preporuke CPT, UIKS kroz realizaciju i djelimičnu realizaciju istih, ulaže napore i teži da unaprijedi zdravstvenu zaštitu, tretman i reintegraciju zatvorenika, materijalne uslove lica lišenih slobode, zdravstvenu zaštitu, kadrovske kapacitete, obuke zatvorskog osoblja sa posebnim akcentom na zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, i sprječavanje nasilja među zatvorenima, kao i mnoga druga pitanja koja su od posebnog značaja za nesmetano i uspješnije funkcionisanje zatvorskog sistema shodno međunarodnim standardima i principima dobre EU prakse.

IV IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

Kod Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je u 2023.godini, saglasno primjeni Zakona o upravnom postupku u radu je bilo **1.111 predmeta (1.049 po službenoj dužnosti i 62 po zahtjevu stranke)**. Od ukupnog broja svih predmeta (po službenoj dužnosti i po zahtjevu stranke) **riješeni u izvještajnom periodu bilo je 1.010 sa 13 predmeta iz prethodne godine**. Od ukupnog broja predmeta riješenih u izvještajnoj godini **1.010, broj usvojenih zahtjeva je iznosio 933, djelimično usvojenih 1, i obustavljenih 76** (redovan istek kazne, uslovni otpust, odustanak od disciplinske prijave protiv lica lišenih slobode). U izvještajnom periodu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija **izdato je 923 uvjerenja** i to: 356 uvjerenja na zahtjev službenika i 567 uvjerenja na zahtjev lica lišenih slobode i njihovih punomoćnika.

Tabela 2- Podaci o postupanju u upravnim stvarima

R.BR.	EVIDENCIJA	UIKS
2)	Broj pokrenutih upravnih postupaka po zahtjevu stranke	62
3)	Broj pokrenutih upravnih postupaka po službenoj dužnosti	1.049
4)	Broj neriješenih predmeta u izvještajnom periodu	114
5)	Broj neriješenih predmeta iz prethodne godine	13
6)	Broj riješenih predmeta u izvještajnom periodu	1.010
7)	Broj usvojenih zahtjeva	933
8)	Broj djelimično usvojenih zahtjeva	1
9)	Broj odbijenih zahtjeva	0
10)	Broj predmeta riješenih po isteku roka	0
11)	Broj obustavljenih postupaka	76
12)	Broj podnijetih žalbi	69
13)	Broj odbijenih žalbi	55
14)	Broj po žalbi poništenih rješenja kada je predmet vraćen prvostepeno organu na ponovni postupak	14
15)	Broj i vrste izdatih uvjerenja i drugih isprava o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija	923

V FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

Sredstva koja su odobrena Zakonom o budžetu za 2023. godinu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija iznosila su **12.574.006,52 €**.

Tokom godine, shodno potrebama Uprave iznos i struktura budžeta mijenjana je na način što su sa potrošačke jedinice Tekuća budžetska rezerva preusmjerena sredstva u iznosu od **628.700,30 €**.

U konačnom, nakon navedenih izmjena i izmjenom strukture budžeta, preusmjeravanjem sredstava po programima i budžetskim pozicijama u okviru odobrenog budžeta, tekući budžet Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iznosio je **13.295.647,40 €**

Izvršenje budžeta za 2023.godinu je iznosilo **10.537.855,12 €**, što pocentualno iznosi **98,52%** tekućeg budžeta i **100,00 %** u odnosu na plan budžeta.

Izvršenje budžeta za 2023.godinu je iznosilo **13.099.971,33 €**, što pocentualno iznosi **98,52%** tekućeg budžeta i **100,00 %** u odnosu na plan budžeta.

Tabela br.3-Izvršenje budžeta po budžetskim stavkama-2023.

Izvor sredstava	Stavka izdatka	Planirano	Tekuci budžet	Izvršenje	Procenat izvršenja
Budžet	411 Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	7.913.542,22	7.868.042,82	7.778.988,79	98,86
Budžet	412 Ostala lična primanja	72.002,00	117.884,80	109.394,99	92,79
Budžet	413 Rashodi za materijal	2.311.540,00	2.424.056,20	2.416.787,98	99,70
Budžet	414 Rashodi za usluge	65.153,37	82.853,37	78.071,61	94,22
Budžet	415 Rashodi za tekuće održavanje	354.467,00	255.467,00	251.718,85	98,53
Budžet	418 Renta	1,00	1,00	0,00	
Budžet	419 Ostali izdaci	1.177.898,93	1.829.901,23	1.812.725,92	99,06
Budžet	431 Transferi institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru	242.001,00	233.001,00	232.650,00	99,84
Budžet	441 Kapitalni izdaci	337.400,00	291.500,00	279.030,34	95,72
Sopstveni prihod	441 Kapitalni izdaci	100.000,00	100.000,00	47.662,27	46,66
Budžet	463 Otplate obaveze iz prethodnog perioda	1,00	92.940,58	92.940,58	
UKUPNO		12.574.006,52	13.295.647,40	113.099.971,33	98,52

Ukupan naplaćeni sopstveni prihod na dan 31.12.2022. godine iznosi **82.751,67 €**, a obuhvata sledeće prihode:

1. Prihod ekonomije	70.193,73 €
2. Prihod stolarske radionice	5.433,30 €
3. Prihod od prodaje starog željeza	2.158,64 €
4. Prihod od naplate sprovođenja lica lišenih slobode	4.957,00 €
5. Prihod od taksi	9,00 €

VI OSTALE AKTIVNOSTI U OKVIRU DJELOKRUGA RADA UIKS-a ZA 2023.GODINU

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu UIKS) nadležna je za poslove koji se odnose na: izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija; vaspitne mjere upućivanje u ustanovu zavodskog tipa, kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

U UIKS-a se obavljaju poslovi obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica, zdravstvene zaštite, tretmana i reintegracije zatvorenika, stručnih obuka i rada zatvorenika, stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Uprave i drugi poslovi od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Navedene poslove obavljaju službenici za poslove obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica (u daljem tekstu: službenici obezbjeđenja), zdravstveni radnici, realizatori tretmana, instruktori za rad i stručno osposobljavanje zatvorenika, kao i pedagozi, psiholozi, socijalni radnici i drugi zaposleni.

Osuđenici izvršavaju kazne zatvora izrečene u krivičnom i prekršajnom postupku. Kazne zatvora izdržavaju odvojeno muškarci, žene i maloljetnici, osuđena i pritvorena lica. U zavisnosti od nivoa bezbjednosti, vrste programa tretmana i reintegracije, kao i obima ograničenja sloboda i prava osuđenog, kazne zatvora i kazne dugotrajnog zatvora izvršavaju se u prostorijama zatvorenog i poluotvorenog tipa.

VI 1. SMJEŠTAJNI KAPACITETI I POPUNJENOST KAPACITETA U 2023.GODINI

Smještajni kapaciteti u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u toku 2023.godine bili su predviđeni za smještaj **1.333** lica lišenih slobode i to:

- ✚ Zatvor za duge kazne -**751**, od čega Odjeljenje za maoljetnike **12** i Odjeljenje za žene-**39**;
- ✚ Istražni zatvor Podgorica-**292**;
- ✚ Zatvor za kratke kazne Podgorica-**175**
- ✚ Zatvor Bijelo Polje-**115**

Na početku 2023. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija bilo je smješteno **ukupno 1.026**, a na kraju godine **1.046 lica lišenih slobode** (pritvorenih i osuđenih).

Stanje lica lišenih slobode po zatvorima na dan 01.01.2023.godine

ORGANIZACIONE JEDINICE	Muškarci		Žene	Maloljetnici		Vaspitna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa		UKUPNO
				M.	Ž.	M.	Ž.	
Zatvor za duge kazne	446		26	2	-	1	-	475
Istražni zatvor Podgorica	359		13	-	-	-	-	372
Zatvor za kratke kazne Podgorica	77		-	-	-	-	-	77
Zatvor Bijelo Polje	102		-	-	-	-	-	102
	prিতvorena lica	osuđena lica						
	50	52						
UKUPNO	984		39	2	-	1	-	1.026

Od ukupnog broja lica lišenih slobode na početku 2023.godine, nalazilo se **604 osuđena lica** od čega (545 državljana CG i 59 stranih državljana) i **422 pritvorena lica** od čega (337 državljana CG i 85 stranih državljana).

Stanje lica lišenih slobode po zatvorima na dan 31.12.2023.godine

ORGANIZACIONE JEDINICE	Muškarci		Žene	Maloljetnici		Vaspitna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa		UKUPNO
				M.	Ž.	M.	Ž.	
Zatvor za duge kazne	418		16	3	-	1	-	438
Istražni zatvor Podgorica	421		19	1	-	-	-	441
Zatvor za kratke kazne Podgorica	62		-	-	-	-	-	62
Zatvor Bijelo Polje	105		-	-	-	-	-	105
	prিতvorena lica	osuđena lica						
	64	41						
UKUPNO	1.006		35	4	-	1	-	1.046

Od ukupnog broja lica lišenih slobode na kraju 2023.godine, nalazilo se **541 osuđenih lica** od čega (479 državljana CG i 62 stranih državljana) i **505 pritvorena lica** od čega (388 državljana CG i 117 stranih državljana).

Tokom godine u sva četiri zatvora (Zatvor za duge kazne, Istražni zatvor Podgorica, Zatvor za kratke kazne Podgorica i Zatvor Bijelo Polje) primljeno je ukupno **2.127**, a otpušteno **2.108 lica** lišenih slobode.

Prijem i otpust lica lišenih slobode tokom 2023.godine

Org. jedinice	Zatvor za duge kazne				Zatvor za kratke kazne PG	Istražni zatvor Podgorica			Zatvor Bijelo Polje	UKUPNO
	pol	M.	Ž.	maloljetnici		M.	M.	Ž.		
				Zatvor	Vaspitna mjera					
PRIJEM	247	16	2	-	564	665	27	7	(221 protvor, 378 zatvor)	
UKUPNO	ZATVOR ZA DUGE KAZNE				ZKK	ISTRAŽNI ZATVOR PG			ZBP	
	265				564	699			599	2.127
OTPUST	274	26	1	-	579	601	25	6	(207 pritvor, 389 zatvor)	
UKUPNO	ZATVOR ZA DUGE KAZNE				ZKK	ISTRAŽNI ZATVOR PG			ZBP	2.108
	301				579	632			596	

Tabela br.6-Brojno stanje lica lišenih slobode tokom izvještajne godine

Od ukupnog broja novoprimljenih lica u UIKS-u tokom 2023.godine bilo je **381 stranih državljana** (212 osuđenih, 169 pritvorenih lica) i **1.746 državljana Crne Gore** (1.216 osuđenih, 530 pritvorenih lica).

Od ukupnog broja otpuštenih lica u UIKS-a tokom 2023.godine bilo je **351 stranaca** (214 osuđenih, 137 pritvorenih lica) i **1.757 državljana Crne Gore** (1.262 osuđenih i 495 pritvorenih lica).

U tabeli br.7 prikazana su najčešća djela osuđenih lica u krivičnom i prekršajnom postupku primljenih na izdržavanje kazne u izvještajnoj godini.

Tabela br.7-Najčešća krivična i prekršajna djela

KRIVIČNA DJELA	BROJ
Protiv života i tjela	67
Protiv polne slobode	8
Protiv braka i porodice	90
Protiv imovine	144
Protiv zdravlja ljudi	143
Protiv bezbjednosti javnog saobraćaja	23
Protiv državnih organa	28
Protiv javnog reda i mira	58
Protiv opšte sigurnosti ljudi I imovine	11
Protiv slobode i prava čovjeka I građanina	30
Protiv platnog prometa i privrednog poslovanja	16
Protiv pravosuđa	1
PREKRŠAJNA DJELA	BROJ
Iz Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima	426
Iz Zakona o javnom redu i miru	77
Iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici	175
Zamjena novčane kazne kaznom zatvora	354

VI 2. BEZBJEDNOST

Jedna od osnovnih funkcija Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je očuvanje bezbjednosti. Službenici obezbjeđenja su u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima u vršenju poslova obezbjeđenja tokom 2023. godine kroz redovnu proceduru pretresa lica lišenih slobode i prostorija u kojima su ova lica smještena i/ili njihovih zajedničkih prostorija, obavili ukupno 1.243 pretresa.

Na prijavnicama UIKS-a kroz redovnu kontrolu lica koja ulaze u UIKS po raznim osnovama tokom izvještajne godine obavljeno je ukupno 52.134 pretresa lica koja su došla u Upravu po raznim osnovama.

Prilikom izvršenih pretresa pronađeno je oduzeto ukupno 1.882 stvari i predmeta čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru.

U sljedećoj tabeli prikazani su najčešće pronađeni i oduzimani nedozvoljene stvari i predmeti.

Tabela br.8-Najčešće pronađene stvari i predmeti

NAZIV PREDMETA	BROJ
Tablete	1.375
Mobilni telefoni	158
Punjači za mobilne telefone	154
Sim kartice	35
Improvizovani bodeži	33
PVC zamotuljci sa praškastom i biljnom materijom nepoznate vrste i porijekla	27
Slušalice za mobilni telefon	21

Kada je u pitanju obavljanje poslova u Odsjeku sprovedničkog obezbjeđenja službenici raspoređeni na ovim poslovima izvršili su sprovođenje 7.886 lica lišenih slobode (prитvorenih i osuđenih lica) na suđenja u tužilaštva, sudove, policiju, bolnice, u privantne zdravstvene ustanove, na sahrane, kućne posjete i na druga propisna odredišta.

Zbog nepoštovanja pravila ponašanja propisanih Pravilnikom o kućnom redu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora, pokrenuto je 790 disciplinska postupaka protiv lica lišenih slobode i to: protiv pritvorenih lica 353, a protiv osuđenih lica 437 postupaka.

Izrečeno je 586 disciplinskih mjera od čega 307 pritvorenim i 279 osuđenim licima. Disciplinske odgovornosti oslobođeno je 29 lica lišenih slobode i to: 15 pritvorenika i 14 zatvorenika, 76 postupka je obustavljeno iz razloga što je 51 zatvorenik otpušten sa izdržavanja kazne zatvora, i za 25 pritvorenika ukinut pritvor, pa se postupak nije mogao do kraja sprovesti, i 99 postupka je bilo u toku.

Sredstva prinude od strane službenika obezbjeđenja upotrijebljena su u 2 slučaja prema 3 lica lišenih slobode 1 slučaj prema 2 pritvorena lica i 1 slučaj prema 1 osuđenom licu (primjena fizičke snage, upotreba ručnog spreja sa nadražujućim sredstvom sredstava za vezivanje). Sredstva prinude upotrebljavana su uglavnom zbog pružanja aktivnog ili pasivnog otpora, nepostupanja po usmenoj ili drugoj naredbi, sprječavanja napada na službeno lice, nasilničkog ponašanja.

U UIKS-u je u izvještajnoj godini je registrovano 41 pojedinačnih slučajeva štrajka glađu lica lišenih slobode. U Zatvoru za duge kazne 24 zatvorenika je štrajkovala glađu, svi iz ličnih razloga u Istražnom zatvoru Podgorica 11 pritvorenih lica su štrajkovala glađu (3 zbog nezadovoljstva radom zdravstvene službe, 6 zbog nezadovoljstva radom suda, 2 zbog nezadovoljstva uslovima boravka), u Zatvoru za kratke kazne Podgorica nijedno lice nije štrajkovlo, dok je u Zatvoru Bijelo Polje 6 pritvorenika štrajkovala glađu (4 zbog nezadovoljstva odlukom suda i 2 zbog premještaja u drugu sobu), a nijedan slučaj štrajka glađa zatvorenika nije registrovan u Zatvoru Bijelo Polje.

Tokom trajanja štrajka zdravstveno stanje zatvorenika je redovno praćeno od strane zatvorskih ljekara shodno Uputstvu o zdravstvenoj zaštiti zatvorenika (osuđenih i pritvorenih lica), te drugim propisima koji bliže regulišu prava i obaveze ovih lica i postupanje nadležnih službi u slučaju štrajka.

U 2023.godini, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka djelova službene uniforme službenika obezbjeđenja (pantalone, kape, košulje kratkih rukava, jakne, cipele plitke). U cilju unaprjeđenja tehničke bezbjednosti, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka bezbjednosne opreme službenika obezbjeđenja (digitalne ručne radio stanice tetra-15 kom., monokular-1 kom. za noćno posmatranje, oružje-10 pištolja, panciri za službenike sprovodničkog obezbjeđenja-5 kom.).

U cilju preduzimanja aktivnosti na odražavnju sistema video nadzora kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka 105 IP kamera za nadzor (unutrašnje/spoljne upotrebe), 50 dodatnih licenci za iste kamere kako bi se omogućilo puno iskorištenje njihovih funkcionalnosti, zatim serverska oprema. Na taj način u Zatvoru za duge kazne je implementirano 40 IP kamera, i više od 2/3 zatvora je pokriveno istim. Podignut je novi server, postavljeni su diskovi, server je operativan. Od 50 dobijenih licenci, 40 je aktivno u Zatvoru za duge kazne, ostatak (10 licenci) je postavljen za potrebe "F" paviljona u Zatvoru za duge kazne i Istražnom zatvoru Podgorica. U Zatvoru Bijelo Polje su postavljeni novi snimači za video nadzor kao i nekoliko IP kamera.

VI 3. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U toku 2023.godine Upravi za izvršenje krivičnih sankcija podnijeto je 12 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od kojih su 2 predmeta riješeni, 1 zahtjev je usvojen, a 1 djelimično usvojen, dok su 10 predmeta u toku, jer su podnijeti krajem godine.

Tabela br.9-Zahtjevi i postupanje po zahtjevima za SPI

Podnijeti zahtjevi							
Br. zahtjeva	Usvojeno	Odbijeno	Djelimično usvojeni	Odbačeno	Podnosilac obavješten	Dostavljeno nadležnom organu	U toku
12	1	-	1	-	-	-	10
Podnijete žalbe							
Br. žalbi	Usvojeno	Odbijeno	Postupak obustavljen	U toku			
-	-	-	-	-			

VI 4. SARADNJA SA KANCELARIJOM ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Kao i prethodnih godina, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je i u 2023.godini ostvarivala uspješnu saradnju sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, kao i Nacionalnim preventivnim mehanizmom za sprječavanje torture (NPM).

U izvještajnoj godini sva lica lišena slobode koja su smatrala da im je na bilo koji način uskraćeno neko od osnovnih ljudskih prava, podnosila su pritužbi instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, preko sandučića za pritužbe koje postoje u svim organizacionim jedinicama Uprave, a Zaštitnik je i po sopstvenoj inicijativi formirao predmete shodno Zakonu o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda.

Tokom 2023.godine, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija od strane Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda dostavljeno je na postupanje i izjašnjenje **30 pojedinačnih pritužbi lica lišenih slobode**. Struktura pritužbi prati trend iz prethodnih izvještajnih perioda (pritužbe na zdravstvenu zaštitu, materijalne uslove, tretmanski status zatvorenika i dr.).

Uprava UIKS-a je sve činjenice i okolnosti po pritužbama pažljivo ispitivala i utvrđivala i o tome uredno izvještavala Zaštitnika o postupanju po istima, ali i preduzimala sve neophodne zakonske mjere i radnje u otklanjanju istih i dostavljala potrebna obavještenja i dokumentaciju nadležnim državnim institucijama.

Tokom 2023.godine od strane stručnog tima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM) izvršen je obilazak Istražnog zatvora Podgorica i Zatvora Bijelo Polje u UIKS-a. Na osnovu izvršenih obilazaka dostavljeni su izvještaji o zapažanjima sa odgovarajućim preporukama NPM. Povodom preporuka NPM, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija će, kao i prethodnih godina, insistirati na poštovanju preporuka NPM, i dostavljati izjašnjenje na iste.

VI 5. SARADNJA SA MEDIJIMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija ostvaruje saradnju sa svim crnogorskim medijima. Otvorenost Uprave za saradnje sa medijima potvrđuje činjenica da je javnost informisana o događajima u Upravi, statističkim podacima, uslovima boravka lica lišenih slobode, aktivnostima koje preduzimaju zaposleni u cilju očuvanja stabilne bezbjednosti, kao i postizanju što kvalitetnije resocijalizacije i reintegracija zatvorenika, kroz razne oblike tretmana.

U 2023. godini u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, u saradnji sa nevladinim sektorom, realizovano je niz aktivnosti, koje su uticale na kvalitetniji tretman zatvorenika.

Memorandum o razumijevanju potpisan je između Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i njemačke nevladine organizacije "Help-Hilfe zür Selbsthilfe". Implementacija projektnih komponenti navedenih u Memorandumu o razumijevanju ima za cilj proširenje radnih aktivnosti za zatvorenike unutar zatvorskog sistema, kao i njihovu uspješnu rehabilitaciju i reintegraciju kroz radnu terapiju. U cilju proširenja kapaciteta za radno angažovanje zatvorenika UIKS je u saradnji sa NVO HELP imao vrijednu donaciju za stolarsko bravrsku radionicu u pogledu sitnog alata, mašine za savijanje lima i CNC mašine za obradu drveta za izradu duboreza (kako bi zatvorenike obučili i pripremili za rad u korak sa tržištem). Takođe u okviru saradnje sa NVO Help, organizovana je obuka za 12 zatvorenika koji su stekli zvanja pomoćni varior i pomoćni stolar a nakon uspješno položenog ispita uručeni su im sertifikati.

NVO Juventas je tokom 2023. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija realizovala dva projekta: „**Prevencija HIV/AIDS-a među osobama na izdržavanju kazne zatvora – edukacija i savjetodavna podrška**” i **“Usluge usmjerene na prevenciju HIV/AIDS-a među zatvorenicima/cama”**.

Projekat „Prevencija HIV/AIDS-a među osobama na izdržavanju kazne zatvora – edukacija i savjetodavna podrška” realizovan je do polovine izvještajne godine, a finansiran je bio od strane Ministarstva zdravlja. Tokom sedam mjeseci sprovedene su aktivnosti: informativno - edukativne radionice o HIV/AIDS-u, grupa samopodrške za osobe sa istorijom korišćenja psihoaktivnih supstanci i individualna savjetodavna podrška stručnih radnika/ca u okviru UIKS-a.

U periodu implementacije ovog projekta postignuti su sledeći rezultati:

- Informativno - edukativnim radionicama o HIV/AIDS-u prisustvovalo je **114** osoba na izdržavanju kazne zatvora
- **66** osoba je dobilo individualnu savjetodavnu podršku od strane stručnih radnika/ca.
- Održano je **17** sastanaka grupe samopodrške za osobe sa istorijom korišćenja psihoaktivnih supstanci za u prosjeku **9** učesnika po sastanku grupe;
- Realizovana je **akreditovana obuka** na temu „**Jačanje znanja i vještina stručnih radnika/ca i stručnih saradnika/ca za rad sa osobama koje koriste droge**“ koju je uspješno završilo **12 zaposlenih** iz Službe za tretman UIKS-a i Zatvora Bijelo Polje;
- Izrađena su **dva story telling videa** sa ciljem promocije aktivnosti i rezultata projekta, kao i vizualni identitet projekta (vizual).

Kada se sumiraju sve projektne aktivnosti ukupno su 143 osobe na izdržavanju kazne zatvora obuhvaćene i pružen im je određen vid podrške i jedan broj osoba koristio je više usluga u okviru projekta. Od ovog broja 134 osobe muškog pola, a 9 osoba ženskog pola dobi od 18 do 45 godina.

Konkretne promjene koje se tiču korisnika/ca, a koje su rezultat sprovedenih aktivnosti su:

- Unapređena znanja direktnih i indirektnih korisnika projekta o HIV infekciji;
- Unapređena znanja direktnih i indirektnih korisnika projekta o hepatitisu B i C i ostalim krvlju i seksualno prenosivim infekcijama;
- Povećan stepen motivisanosti za testiranje na HIV, hepatitis B i C;
- Unapređenje znanja učesnika grupa samopodrške o bolesti zavisnosti, programu smanjenja štete, liječenju, brizi o sebi;
- Podržan proces resocijalizacije zatvorenika/ca kroz direktan rad i podršku;
- Unapređena saradnja sa Upravom za izvršenje krivičnih sankcija kroz redovnu i kvalitetnu saradnju sa predstvanicima ustanove na sprovođenju aktivnosti;
- Unaprijeđena znanja i vještine zaposlenih UIKS-a za rad sa osobama koje koriste droge kroz održanu dvodnevnu obuku;
- Podržan proces održavanja niske prevalencije HIV-a u Crnoj Gori kroz unapređenje znanja osoba u zatvoru o infekciji.

Projekat **“Usluge usmjerene na prevenciju HIV/AIDS-a među zatvorenicima/cama” NVO Juventas implementirao** finansiran od strane Ministarstva zdravlja Crne Gore, a aktivnosti projekta bile su: edukativne radionice o HIV/AIDS-u, individualna savjetodavna podrška socijalnog radnika i saradnika u socijalnoj inkluziji i testiranje na HIV. Tokom implementacije projektnih aktivnosti obuhvaćeni su svi paviljoni Kazneno popravnog doma UIKS-a, Zatvor za maloljetnike, Odjeljenje za žene, kao i Zatvor za kratke kazne, a tim angažovan na projektu je jednom nedeljno pružao direktnu podršku osobama na izdržavanju kazne zatvora.

Projektom je obuhvaćeno ukupno **210** zatvorenika/ca.

Sprovođenje projektnih aktivnosti uticalo je na jačanje znanja zatvorenika/ca o važnosti i metodama prevencije HIV-a i drugih krvlju ili polno prenosivih infekcija, mogućnostima i načinima testiranja i liječenja, kao i načinima prenosa infekcije. Kroz grupne i individualne aktivnosti, imali su priliku da se savjetuju sa socijalnim radnicama i saradnicama/ama u socijalnoj inkluziji.

Kroz individualna savjetovanja, osnaženi su za brigu o svom zdravlju, te su dobili važne informacije o bolesti zavisnosti, metodama i mogućnostima liječenja, programu smanjenja štete i uslugama koje obuhvataju, kao i o drugim temama prilagođenim individualnim potrebama i situacijama svakog korisnika. Takođe, pružene su sve važne informacije vezane za ostvarivanje prava iz socijalne i dječije zaštite, zdravstvene zaštite i drugih oblasti od interesa. Realizovano je 301 savjetovanje sa socijalnom radnicom, 368 savjetovanja sa saradnikom u socijalnoj inkluziji.

U izvještajnom periodu u organizaciji NVO Juventas i Instituta za javno zdravlje na dobrovoljnoj osnovi testirano 61 zatvorenik na izdržavanju kazne zatvora testiralo se na HIV i hepatitis B i C i savjetovala se sa ljekarom angažovanim na sprovođenju ove aktivnosti.

VI 6. KADROVSKI POSLOVI

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je u 2023. godini u kontinuitetu ažurirala podatke o državnim službenicima i namještenicima kroz Centralnu kadrovsku evidenciju.

Poslove iz djelokruga rada Uprave na početku godine obavljalo je 486 izvršilaca. Tokom godine broj izvršilaca je varirao, radni odnos je prestao za 48 izvršioca, da bi na kraju izvještajne godine broj izvršilaca iznosio 442.

U skladu sa Mišljenjem Ministarstva finansija , odnosno odobrenim sredstvima na poziciji bruto zarade u toku 2023. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, planirano je zapošljavanje ukupno 42 izvršioca.

Kadrovskim planom za 2023.godinu planirano je zapošljavanje 42 izvršioca u radni odnos na neodređeno vrijeme u UIKS-a, od čega 30 izvršilaca u Odsjeku obezbjeđenja UIKS-a (Zatvor za duge kazne, Istražni zatvor Podgorica, Zatvor za kratke kazne, Zatvor Bijelo Polje, Sektor za bezbjednost), 3 izvršioca u Sekotru za zdravstvenu zaštitu-medicinsko osoblje, i 9 izvršilaca u Sektoru za stručnu obuku i rad zatvorenika

Radni odnos u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija tokom 2023.godine zasnovala su 4 izvršioca, od kojih:

- 2 izvršioca po osnovu javnog oglasa raspisanog tokom 2022.godine.
- 2 izvršioca po osnovu oglasa raspisanih tokom 2023.godine, od kojih jedan po javnom a jedan po internom oglasu

Po osnovu javnih oglasa objavljenih tokom 2023.godine, donijete su odluke o izboru za za preostalih 40 izvršilaca koji će, nakon okončanja procedure kod Uprave za ljudske resurse (dostavljanje odluke prijavljenim kandidatima) biti primljeni u radni odnos na neodređeno vrijeme, a što će se svakako realizovati u narednoj godini.

I u ovoj izvještajnoj godini može se konstatovati tendencija odliva kadrova koju je u izvještajnoj godini prvenstveno rezultirala izmjena zakonskih rješenja za zatvorsko osoblje u kontekstu ostvarivanja prava na penziju po povoljnijim uslovima od onih koji to predviđa opšti propis o penzijsko invalidskom osiguranju.

Ovaj razlog sa jedne strane predstavlja jedan vrlo značajan napredak za zatvorsko osoblje kao i sistem u cjelini, što sa druge strane iziskuje posebnu analizu, i obavezuje na aktivnosti da se u saradnji sa nadležnim institucijama sistema preduzmu mjere za prijem novog kvalifikovanog i kompetentnog kadra za rad u zatvorskom sistemu.

U 2023.godini pokrenuto je 9 disciplinskih postupaka protiv 10 službenika UIKS-a zbog teže povrede službene dužnosti.

Takođe, ističemo da je u okviru programa Vlade Crne Gore za 2023.godinu, kojim je propisano stručno osposobljavanje lica sa visokim obrazovanjem, u periodu od 15.01.2023.godine do 15.10.2023.godine, 7 korisnika stručnog osposobljavanja uspješno je obavilo stručno osposobljavanje u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija.

VI 7. JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u 2023. godini iznosio je **2.186.084,42€** sa pdv-om. (procijenjena vrijednost bez pdv-a: **1.860.507,53€**, pdv: **325.576,89€**). Na osnovu plana javnih nabavki sprovedeni su svi postupci. Realizacija Plana javnih nabavki za **2023. godinu je iznosila 100%**.

Po planu javnih nabavki za 2023.godinu bilo je 9 postupaka po partijama, a postupak raspisivanja je sledeći:

- raspisano je 16 otvorenih postupaka
- na osnovu okvirnog sporazuma sprovedeno 7 postupaka
- 32 jednostavne nabavke koje su sprovedene na osnovu Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, na osnovu sledeće procedure.

Ovim Pravilnikom propisuje se način sprovođenja jednostavnih nabavki i to:

- 1) roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 8.000,00 eura;
- 2) roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake ili veće od 8.000,00 eura, a manje od 25.000,00 eura;

Putem predračuna/profakture realizovano je 131 postupak sledećom procedurom.

Jednostavna nabavka roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 4.000,00 eura sprovodi se direktnim izborom predmeta nabavke određenog ponuđača uz prihvatanje predračuna/profakture, fiskalnog računa ili ugovora u zavisnosti od vrste predmeta nabavke.

Za nabavke roba, usluga i radova koje su procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 4.000,00 eura, a manje od 8.000,00 eura naručilac treba da zaključi ugovor o nabavci sa izabranim ponuđačem.

U 2023 godini poništeno je ukupno 21 postupaka , jer nije podnijeta nijedna ponuda ili nijedna ispravna ponuda. Ukazujemo da je tokom izvještajne godine, nije izvršen inspekcijski nadzor. U toku 2023. godine nije bilo izjavljenih žalbi.

VII PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA

- **Jačanje segmenta bezbjednosti**
- **Infrastrukturno unapređenje**
- **Unapređenje, nabavka i servisiranje opreme UIKS-a**
- **Kadrovsko unapređenje**
- **Unapređenje tretmana i reintegracije zatvorenika**
- **Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode**
- **Radno okupaciona terapije većeg broja pritvorenih lica**
- **Veća dostupnost proizvoda u okviru radioničke i poljoprivredne proizvodnje koji su rezultat okupaciono radne tepije zatvorenika**

v.d. DIREKTORA

Darko Vukčević